

GRAD POŽEGA

GRADSKI MUZEJ POŽEGA

P REDMETI IZ OSTAVŠTIN E
MILKE TRNINE
U
GRADSKOM MUZEJU POŽEGA

IZLOŽBA POVODOM DANA GRADA POŽEGE

12. ožujka 2013. godine

i

150. OBLJETNICE RODENJA MILKE TRNINE

Požega, 08. - 22. ožujka 2013.

IZLOŽBA JE REALIZIRANA SREDSTVIMA MINISTARSTVA KULTURE RH I GRADA POŽEGE

Milka Trnina: 150 godina rođenja i 100 godina povratka u Zagreb

Grad Požege se s osobitim zadovoljstvom i s puno razloga pridružuje 150. obljetnici rođenja Milke Trnine, te slavne operne dive, dobrotvorke, mecene i domoljuba. Predmete i uspomene na njenu slavu čuvamo u našem Gradskom muzeju, zahvaljujući činjenici da je i sama preko majke Franjice i ujaka Janka Jurkovića bila Požežanka.

Milka Trnina svojim je nesvakidašnjim talentom plijenila pozornost i divljenje najvećih glazbenika, družila se s najvećim umovima epohe, bila miljenica careva i kraljeva te publike diljem svijeta. U vrijeme kad masovni mediji svijet još nisu pretvorili u globalno selo, biti ličnost takvog renomea značilo je imati u sebi stvarni svjetski potencijal. A ona je bila doista svjetska žena.

Trnina je bez dvojbe najveća hrvatska operna umjetnica svih vremena. U mnoštvu svjetskih uspjeha, za istaknuti je kako je prva pjevala Toscu u londonskom Covent Gardenu i newyorškom Metropolitanu i tu je interpretaciju Puccini smatrao najboljom uopće. Njegova posveta, napisana prilikom njezine prve izvedbe «Tosce» u Royal Opera House 1900. godine glasi - «Istaknutoj umjetnici, gospođici Termini, idealnoj Tosci Londona sa zahvalnom dušom i s velikim divljenjem Giacomo Puccini». A pjevala je i u Metropolitan Operi u New Yorku, te Bostonu, Pittsburghu, Münchenu, Bayreuthu i drugim gradovima svijeta. «Svaki mig, svaka njena kretnja, svaka riječ djelovala je na slušaoce kao umjetničko otajstvo. Njena umjetnost oplemenjuje!» – pisao je o velikom «hrvatskom slavuju» list «Slavonac» 18. veljače 1933. godine.

Nažalost, prestala je pjevati u 43. godini života, na vrhuncu slave, zbog upale ličnog živca, a kasnije se bavila pedagoškim radom. U Zagreb se vratila prije stotinu godina, 1913. godine i nadalje se bavila i dobrotvornim radom. Po njoj se jedan slap na Plitvičkim jezerima zove Slap Milke Trnine, kao i nagrada Hrvatskog udruženja glazbenih umjetnika.

Zahvaljujući njenoj povezanosti s Požegom i mi imamo poseban razlog i izuzetnu pogodnost kroz ostavštinu Milke Trnine uživati u vremenu njene velike slave. Nažalost, ne i u njenom toliko hvaljenom glasu i interpretaciji glazbe, jer nezadovoljna tadašnjim tehničkim mogućnostima reprodukcije nije dopuštala snimanje. Ali, imamo sreću da naš Muzej čuva vrijedne predmete iz njenog života, po čemu i Požege ima priliku biti dio takvog svjetskog kulturnog mozaika i svjedok vremena u kojem su tako slavne osobe bile naši sugrađani. Ovom izložbom nakratko ćemo se i sami vratiti u vrijeme i društveni milje u kojem je živjela i radila slavna Milka Trnina.

Zdravko Ronko, gradonačelnik Grada Požege

TRNINA (Termina), Milka

Milka Trnina

operna pjevačica (Vezišće kraj Ivanić Grada, 19. 12. 1863. – Zagreb, 18. 5. 1941.) sopran; pjevanje učila u Zagrebu i na Konzervatoriju u Beču. Prvi put je nastupila 1882. u Zagrebu kao Verdijeva Amelia (Krakuljni ples). Djelovala u Leipzigu, Grazu i Bremenu, od 1889. u Munchenu, gdje dobiva počasni naslov bavarske dvorske komorne pjevačice. Gostuje diljem Europe i Amerike. U Zagrebu ponovno nastupa 1898., kada postaje i počasna članica HNK. Zbog bolesti se povlači sa scene 1906. U razdoblju 1909-1912. predaje pjevaje na College of Music u New Yorku, a od 1913. do smrti djeluje kao pedagoginja u Zagrebu. Počasna je profesorica Muzičke akademije u Zagrebu. Njezina je učenica bila Zinka Kunc. Trnina je najveća hrvatska operna umjetnica svih vremena. Prva je pjevala Toscu u londonskom Covent Gardenu i newyorškom Metropolitanu i tu je interpretaciju Puccini smatrao najboljom uopće. Sudjelovala je na Svečanim igrama u Bayreuthu 1889. Nakon sukoba s Wagnerovom udovicom Cosimom, koja je željela zadržati ekskluzivno pravo izvođenja Parsifala u Bayreuthu, zahvaljujući i Milki Trnini, to se djelo prvi put izvodi u Metropolitanu 1903., a naša umjetnica tumači zahtjevni lik Kundry. Izvanredna interpretkinja, velike vokalne kulture, sjajna glumica koju su uspoređivali s Eleonorom Duse, najveća je kreacija ostvarila kao Beethovenova Leonora (Fidelio) te u Wagnerovim djelima kao Elizabeta (Tannhäuser), Izolda (Tristan i Izolda), Brünhilda i Sieglinda (Prsten Nibelunga) i dr. Iznimno kritična, dala je uništiti sve svoje snimke. Njezinim imenom nazvan je jedan slap na Plitvičkim jezerima, kao i nagrada Hrvatskog udruženja glazbenih umjetnika.

Izložba «Predmeti iz ostavštine Milke Trnine u Požegi» organizirana u povodu Dana grada Požege i 150. obljetnice rođenja Milke Trnine (1863. – 1941.) reminiscencija je na hrvatsku opernu divu, po majci Požežanku. Više od 30 osobnih predmeta, umjetničkih slika, te umjetničkih predmeta svjedoče o njenom prisustvu ne samo u kulturnoj Europi nego i izvan nje. Predmeti različite provenijencije dijelovi su različitih kultura koje na svoj način govore o svom svijetu. Darovani, a zatim sačuvani u muzeju kao hrvatska kulturna baština, restaurirani potporom Grada Požege i Ministarstva kulture govore zorno i o našoj kulturi. Budući da nas sam naziv izložbe upućuje na složenost okolnosti kako su se tako dragocjene umjetnine našle u Požegi, vrijedno je poći od početka priče koja počinje u kući nasljednika gosp. Dionizija Smojvira muzejskih svih tih predmeta.

PREDMETI IZ OSTAVŠTINE MILKE TRNINE U GRADSKOM MUZEJU POŽEGA

Nedaleko od današnjeg Trga Sv. Trojstva u Požegi, sve do kraja osamdesetih godina 20. stoljeća, jedan «privatni muzej» oživljavao je predmete izuzetne muzejske vrijednosti.

U Kanižličevoj ulici, u kući umirovljenog učitelja Dionizija Smojvira, dugo su vremena, samo pogledu prijatelja bili dostupni predmeti kojima bi se zadivio i svaki veći stručnjak povijesti umjetnosti, kome ne promakne ni najmanja sitnica vezana uz procjenu vrijednosti nekog umjetničkog predmeta.¹ Tek kao posrednik, ali istodobno i «kustos» ovog malog muzeja, gospodin Smojvir s velikom pažnjom se koristio ovim, u njegovoj kući, već svakodnevnim uporabnim i umjetničkim predmetima. Iako ne poznavajući sasvim njihovu pravu umjetničku vrijednost, više se divio kroz svoje sjećanje osobi čuvene operne pjevačice Milke Trnine² od koje je njegova supruga Ljubica Smojvir rođena Balog,³ naslijedila predmete. Sa strahopoštovanjem ih je po tko zna koji put razgledao i gotovo šaptom govorio: «Sve je to pripadalo teti Milki». Nostalgija za tim prošlim vremenima ostavljala ga je tužnim, tako da bi već i pomisao odvajanja od tih predmeta, izazivala pomalo i nelagodu, koja se često javlja kod svih koji se rastaju od predmeta dragih osoba. Ipak, saznanje da će dio tih predmeta biti na tako važnom mjestu kao što je muzej, gdje će ostavljati posjetioce zadivljene, ne samo svojom ljepotom, nego i pričama koje će se s vremenom otkrivati, utješila je starog požeškog učitelja. Razmišljao je naglas o tome, kako će djeca u muzeju upoznati našu Milku Trninu baš kroz ove predmete i koliko će ih saznati da su čak carevi i kraljevi slušali i darovali jednu našu, hrvatsku i požešku opernu divu. Naravno, usput će nešto čuti i o njegovoj supruzi, također učiteljici, a i o njemu samom, koji su imali tu gotovo nevjerojatno veliku čast, biti njena rodbina i osobno ju poznavati.

Milka Trnina, po majci Franjici Trnini rođenoj Jurković,⁴ bila je Požežanka. Brat njezine majke, njezin ujak, književnik Janko Jurković⁵ sa svojom suprugom, Vukovarkom, Laurom, rođenom Smekal, 1869. godine nakon smrti njezina oca Antuna Trnine, mlinara iz Vezišća, usvojio je šestogodišnju Milku. Njegova sestra Franjica i Milkin brat Milan, da bi preživjeli, morali su Milku povjeriti Janku i Lauri, tako da dijelom svoj uspjeh može zahvaliti njima, svojim novim roditeljima.⁶ Milka Trnina nije živjela u Požegi, ali ju je posjećivala i bila je uz nju vezana. Svoju majku, koja se s Milkinim bratom nakon smrti supruga vratila svojoj kući, posjećivala je svake godine. Iako su Požežani dali značajno mjesto svim njezinim posjetima domovini, što se može čitati i u novinama koje su u Požegi tada izlazile,⁷ privatne posjete Požegi i majci za javnost su ostale u diskreciji. Milka je skrivala svoje osjećaje kako ju drugi ne bi povrijedili ili uništili njezin teško sagrađeni umjetnički život. Tako je i njezin odnos s majkom već na početku zapažene karijere, kada se majka vratila u Požegu, očigledno patio. «...Voljela je majku dubokom ljubavlju koja se nije pokazivala u nekim bučnim izljevima, nego u brižljivoj odanosti i nastojanju da joj život učini što je moguće ugodnijim. Posjećivala ju je redovno svake godine, obavještavala je o svojim putovanjima i svom radu, ali je nije vodila sa sobom, jer to majka nije htjela. Još na početku karijere, u Grazu, dovela ju je k sebi, ali poslije pola godine majka je izjavila da takav život njoj ne odgovara. Nikad se ne zna kad će biti ručak, a kad večera. Ona je naučena na sreden život, da ruča kad zazvoni podne, a da večera kad se oglasi Zdravomarija. Tu je suviše nemira za njene godine. Osim toga teško joj je gledati kako Milka živi nemirnim, nesređenim životom, što nikako ne može biti ugodno, a ni dobro za zdravlje. Zato će biti najbolje da pođe u Požegu i da tamo provodi starost u miru, uz rođake koji su isto tako obični ljudi kao što je ona sama...»⁸ Prigušena nostalgija za pravim obiteljskim životom s jedne strane i unutrašnji poziv ka svjetskoj glazbenoj karijeri, koja se mogla prepoznati u Milkinu životu, odavala je i izvjesnu tugu, jer nije bila u mogućnosti radost svog uspjeha podijeliti s majkom. Čak i kada je majka umrla u Požegi nije je mogla ispratiti jer je boravila u Americi.⁹ Brata, koji je ostao s majkom nakon očeve, a kasnije i majčine smrti, nije spominjala.¹⁰ Međutim, za Požegu je ipak

ostala duboko u sebi vezana. U današnjem Gradskom muzeju Požega, čuva se pismo Milke Trnine poslano iz Zagreba, ravnateljstvu tadašnjeg Gradskega kulturno – historijskog muzeja, Juliju Kempfu od 26. prosinca 1933. godine u kojem zahvaljuje za čestitku koja joj je poslana za njezin sedamdeseti rođendan, pri čemu daje svoj osobni prilog, dar muzeju u vidu portreta svog ujaka Janka Jurkovića, s napomenom da će se čim joj se pruži prilika odazvati pozivu.

Iako je Milka Trnina bila poznata kao operna pjevačica¹¹ gajila je i veliku ljubav prema likovnoj umjetnosti. Nagrada nakon prve godine bečkog studija bila joj je odlazak u Pariz i posjet Louvreu. Opisujući ga vrlo detaljno, uspoređivala ga je s bečkim muzejima i galerijama. S druge strane, posjet Svjetskoj izložbi 1900. godine u Parizu, koju je posjetila s prijateljem Williamom Bigelowom, ju je rastužio, jer se na izložbi susrela sa svojom domovinom u tuđem, mađarskom paviljonu. Međutim, čežnju za domom morala je zamijeniti umjetničkim predmetima koje je rado dobivala od obožavatelja, jer ih je gledala kao mjerilo svog glazbenog dara i svoje vrijednosti. Tako joj u Münchenu, sin bavarskog kralja Maksimilijana II, Ludvig II, darovao nekoliko stolaca s grbom, danas muzejskih predmeta, i kutnu garnituru, koja je tada, kada je darovana morala izgledati vrlo raskošno, jer i sada čuva tragove te ljepote.

Izuzetno vrijedne, ali za našu europsku kulturu neuobičajene predmete, poklonio joj je upravo William Bigelow - Sturgis iz Bostona¹² grada koji ju je prvi, i po njenom mišljenju neočekivano dobro dočekao na turneji po Americi. Ovaj liječnik, ruskog porijekla¹³ napustio je svoje zvanje i pošao u Japan, gdje je sedam godina studirao budizam. U isto vrijeme, iz budističkih hramova prodavale su se umjetnine koje su kolekcionari kupovali po najnižim cijenama. Jedan od tih kolekcionara bio je i Bigelow. U Japanu je skupio najljepše primjerke japanske umjetnosti i umjetničkog obrta. Njegova zbirka, koju je darovao Muzeju za umjetnost u Bostonu, najljepša je zbirka na svijetu, a broji 40.000 umjetničkih predmeta. Zainteresiran za glazbu, slikarstvo i skulpturu upoznao je osobu koja je jednako razmišljala i osjećala, a koju je i zaprosio, Milku Trninu. Premda je Milka odbila Bigelowa, postali su još veći prijatelji. Sa svojih turneja znala je ponijeti mnoštvo vrijednih predmeta, ali izuzetno mjesto pripada upravo onima koje joj je darovao W. Bigelow. Po dolasku u Zagreb iz Berchtesgadena 1913. godine, svoje japansko pokućstvo muzealnog značaja, smjestila je u stan u Jurišićevoj ulici, a zatim 1929. godine u Demetrovu ulicu (Ženski list 1938:4, 5, 51).¹⁴ Dio namještaja 1941. godine, pri preseljenju u Vramčevu ulicu, darovala je zagrebačkom Etnografskom muzeju.

Nekoliko mjeseci nakon Demetrove ulice¹⁵ ponovo se odselila u Mletačku ulicu, gdje je 15. svibnja 1941. godine u bolnici Milosrdnih sestara u Zagrebu umrla u 78. godini života. Sahranjena je na zagrebačkom groblju Mirogoj, u grobnici svog ujaka Janka i ujne Laure.¹⁶

Ono o čemu Mato Grković¹⁷ nije pisao u svojoj izvanredno ocijenjenoj dokumentarnoj monografiji «Milka Trnina», nastavljeno je u Požegi, u kući pokojne Ljubice Balog Smojvir koja je naslijedila jednu šestinu nasljedstva Milke Trnine. Već sam pogled na predmete i namještaj, dalo je kući gospodina Smojvira potpuni ambijentalni ugođaj, te se u jednom trenutku činilo kao da se Milka Trnina samo udaljila iz sobe i da će istog trenutka stići. Svaka slika, predmet, dio namještaja, popraćeni su riječima starog učitelja «kustosa» ovog privatnog muzeja. Uglavnom su to bili podaci koji su govorili o podrijetlu predmeta, odnosno priče koje su govorile od kuda i od koga ih je Milka Trnina dobila na dar. O stvarnoj vrijednosti nije mogao govoriti, ali sve drugo što je

rekao sjećajući se, bilo je više nego dragocjeno, jer se otvorio put kojim se moglo ići kako bi se saznali nešto više o tim umjetninama i predmetima.

U travnju 1992. godine tadašnji vlasnik, gospodin Smojvir, odlučio je muzeju u Požegi darovati ukupno 37 različitih predmeta iz svoje obitelji (Smojvir, Balog), od kojih je 15 pripadalo opernoj pjevačici Milki Trnini (katalog izložbe 1992. godine).¹⁸ Zbirka ovih predmeta je izuzetna zbog vrijednosti pojedinih predmeta i njihove različite provenijencije, te raspona vremenske datacije od 17. stoljeća, pa sve do 1929. godine.¹⁹ Uporabni predmeti, kojima se Milka Trnina koristila imaju i umjetničku dimenziju. Posrebreni čajnik iz prve polovice 20. stoljeća, posrebrana posuda za led s kraja 19. stoljeća, posrebrani samovar s kraja 19. stoljeća, posuda za bombone od mjedi s početka 20. stoljeća te staklena čaša s monogramom «MT» Milke Trnine iz prve polovice 20. stoljeća, predmeti su kojima je ugošćavala i prijatelje. Torbica za molitvenik od kože s početka 20. stoljeća, posjetnica M. Trnine u kožnom omotu iz prve pol. 20. stoljeća (kada je po Gajskom odselila u Demetrovu ulicu) s tekstom tiskanim ukrasnim slovima «Milka Trnina» i rukopisom M. Trnine «Demetrova Ul. 5/II Zagreb S.H.S.», zatim veliki putni kovčeg s početka 20. stoljeća. Tri fotografije, jedna ljetnikovca, vile u Berchtesgadenu, druga M. Trnine iz tridesetih godina u Zagrebu, predmeti su na kojima je zapamćeno ono što je htjela da se pamti. Međutim, najljepšu fotografiju ispod koje je posveta «Adolfu za uspomenu od tete Milke studeni 1920.» osobno je uramila u bakreni secесиjski okvir i darovala svom rođaku Adolfu.²⁰ U zbirci predmeta darovanih muzeju su i predmeti koje je Milka Trnina dobila na svojim turnejama. Toj skupini pripadaju i četiri stolca na kojima su izvezeni grbovi, dar bavarskog kralja Ludviga II,²¹ japanski zastor rađen u zlatovezu iz 19. stoljeća (dinastija Edo, kasno razdoblje), stolić inkrustiran sedefom u drvu s početka 20. stoljeća,²² te dvije grafike nepoznatog umjetnika, prerafaelita²³ opremljene u okvire iz 19. stoljeća.

Zanimljivi predmeti, iz te ostavštine, darovani su muzeju 1985. godine. Toj skupini pripadaju cvijetnjak u obliku krstionice s reljefno oblikovanom glavom Zeusa na posudi za cvijeće i skulpturom božice Atene u niši cvijetnjaka. Te godine darovana je muzeju i zanimljiva umjetnina za koju se dvije godine kasnije, ekspertizom pokazalo da predstavlja jedan od najvrednijih predmeta ove ostavštine. Riječ je o kineskoj svili izuzetne umjetničke izrade. Kada je u rujnu 1987. godine otvorena izložba «Drevna kineska kultura» predmet je odnesen na uvid stručnjacima za ovu vrstu umjetnina. Došlo se do iznenađujućih saznanja (Večernji list, 1987., 22). Kineski stručnjaci utvrdili su da je riječ o vrlo vrijednoj tapiseriji s prijelaza iz 17. u 18. stoljeće koja je kao zastor ukrašavala unutrašnjost budističkog hrama, a vezena je posebnom vrstom zlatoveza (Lidija Ivančević, 1989. godine).²⁴ Zastor je u stanu Milke Trnine prekrivao klavir. Uz ovaj predmet, muzeju je darovan još jedan reprezentativan japanski zastor iz 19. stoljeća i pripadajuće trake koje su sastavljene od niza slika vezanih raznobojnim svilenim koncem s tipičnim kineskim motivima (zmaj, jelen, floralni motivi, borci,...). Vrijednim kineskim tekstilnim predmetima pripada i nekoliko godina kasnije darovani šal od zelene svile ukrašen cvjetnim motivom koji je vezen svilenim koncem. Koliko nam je poznato nekoliko predmeta prodano je trgovcima umjetnina (stolna Tiffany svjetiljka, dip kutne garniture za sjedenje koje su bile zajedno sa darovanim stolicama),²⁵ dok je preostale predmete poklonio prijateljima u Požegi od kojih su neki prema saznanjima na kraju završili u privatnim zbirkama u Zagrebu i Osijeku.²⁶

Očuvanju ove izuzetne zbirke, poklanja se već više godina posebna pažnja. Grad Požege, kroz redovna sredstva muzeju i poticanje građana na sponzoriranje,²⁷ zajedno s Ministarstvom kulture RH, izdvaja znatna sredstva za njenu restauraciju. Na taj način ovi požeški muzejski predmeti očuvat će se za buduće generacije i time svjedočiti o svjetskoj slavi hrvatske operne pjevačice Milke Trnine. Budući da je Trnina vjerojatno razmišljala i pažljivo

Milka Trnina

birala kome bi koje predmete ostavila, kao i gdje će dio njene slave počivati, ovi darovani Požegi vjerojatno su joj bili najdraži. Kroz njih ona je bila u mislima sa svojom majkom i ujakom Jankom, čije je ime dala i „Stipendijalnoj zakladi Janka Jurkovića za siromašnog đaka iz Slavonske Požege koji s odličnim uspjehom svrši srednju školu te želi nastaviti na kojoj univerzi»²⁸ Budući da je u ostavini i jedna iznimno vrijedna umjetnička slika «Pejzaž» nepoznatog autora, ulje na platnu, prepoznata kao motiv Donjeg Sipa²⁹ još jednom možemo potvrditi činjenicu da je ono što joj je bilo posebno priraslo k srcu ostavila kraj svoje majke. S istim dostojanstvom i ljubavlju, Požege nastoji čuvati u svom muzeju, mjestu susreta značajnih osoba grada, darovatelja, posjetioca, različitih prostora i vremenski dalekih kultura, kroz ove iznimno vrijedne umjetničke i uporabne predmete sjećanje na Požežanku Milku Trninu.

Lidija Ivančević Španiček

BILJEŠKE UZ TEKST

¹ Predmeti iz ostavštine Milke Trnine u Požezi vlasništvo Dionizija Smojvira, umirovljena učitelja, u Kanižličjevoj ulici br. 10. zatečeni 1987. godine pregledani su i fotografirani. D. Smojvir prije odlaska u dom umirovljenika, 1992. godine dio predmeta poklonio je muzeju, a dio prijateljima, jer djece nije imao. Neke od predmeta iz ostavštine D. Smojvir, kako je tada napomenuo, već je ranije prodao ili poklonio.

² MILKA TRNINA, hrvatska operna pjevačica (Vezišće, općina Križ, 19. prosinca 1863. - Zagreb, 15. svibnja 1941.). Budući da je u matičnim knjigama umrlih uvedena smrt Milkine majke Franjice i brata Milana Trnine, a ne Ternine, te da domaće novine donose vijesti o Milki Trnini, a ne Ternini, uzeli smo varijantu prezimena Trnina, a ne Ternina, osim ako to nije neophodno kod navođenja.

³ Ljubica Balog je kćerka Amalije Balog, rođ. Jurković, druge sestre Janka Jurkovića, požeškog književnika. Ona i suprug Đuro Balog imali su sinove Đuru s kojim se Janko Jurković dopisivao, zatim Slavka (Vjekoslava) i dvije kćerke Ljubicu koja je udana za D. Smojvira i Milicu udanu za Adolfa Mladića u Dubrovniku. Budući da je Milica nakon smrti supruga doselila sestri Ljubici u Požegu, dio predmeta koje im je poklonila Milka Trnina donijela je sa sobom, a dio ih već ranije naslijedila Ljubica u Požezi.

⁴ O majci Milke Trnine, Franjici vrlo malo toga je poznato. Ivan Jurković, trgovac (rođen 1800. godine) i majka Magdalena Jurković rođena Ker mendy (1798. – 1840. godine), imali su sina Janka, Milkina ujaka, zatim još tri sina Eduarda, Mirka i Adolfa koji je odmah po rođenju umro. Zatim su imali 4 kćeri: Amaliju, udanu Balog, Vjekoslavu, Franjicu, Milkinu majku i Paulinu. Njihov djed, Magdalenin otac Imbro Ker mendy, prodao im je kuću na pijacu (glavnom trgu) između kuća Stanka Iliča i Ignaca Rifera. Ova obiteljska kuća Jurković stradala je u velikom požaru 29. travnja 1842. godine.

Pisac biografije M. Trnine, M. Crković navodi kako nije mnogo o Franjici saznao ni u Požezi, tek od neke rođakinje koja je rekla da je bila nevjerojatno povučena kao Janko i Milka. Kada je umro Milkin otac majka je uzela k sebi sina s kojim je otišla u Požegu, a Milku je dala na brigu Janku koji se za nju usprkos bolesti i u poznim godinama brinuo. U svom pismu Đuri Balogu, sinu sestre Amalije, od 1. kolovoza 1888. godine piše iz Tobelbada (mjesto kraj Graza gdje se i danas nalazi rehabilitacijska klinika za neurološke bolesti) da ako ozdravi da će se vratiti u uređ, a ako mu nasprije opet ova živčana bolest otići će u mir. Laura je s njim na liječenju jer je Milka otišla kupat

se u sjeverno more, na otok Nordesney (jedan od 7 otoka u sjevernoj Njemačkoj poznat po kupališnom i lječilišnom turizmu), tako da su ostali sami. U pismu upućenom 21. travnja 1887. godine iz Zagreba piše da od artroze ruke ne može više pisati, a po rukopisu se to i razaznaje. /GMP, Fa 27, Janko Jurković/

⁵ Janko Jurković, krsno ime Stanko, Požege (1827. - 1927. godine), završeni bogoslov, pravnik, vladin savjetnik i školski nadzornik, rodoljub, požeški književnik, počasni građanin grada Požege 1882. godine. Spomen ploču na kuću Janka Jurkovića u Vučjaku, Grad Požege dao je izraditi akademskom slikaru Miroslavu Kraljeviću, a ploča je postavljena 18. lipnja 1911. godine. Skica ove Kraljevićeve ploče nalazi se u Fundusu GMP.

⁶ Grković, Mato, «Milka Trnina», Zagreb, 1966. godine, 26 - 43. str. S Požegom je Milka bila povezana preko majke i ujaka Janka koji se cijelog svog života, zajedno sa suprugom Laurom rođenom Smekal (Vukovar, 1842. - Zagreb, 17. 08. 1925. godine) koju je Milka zvala cijelog života «Tetica» roditeljski brinuo. Janko Jurković oženio je Vukovarku Lauru rođenu Smekal vjerojatno 1857. godine, jer je tada u Vukovaru bio na dužnosti, nakon čega je premješten u Zagreb. Iste godine Lauru je portretirao slikar Josip Franjo Mücke koji je tamo slikao za obitelj Eltz. U to vrijeme Laura je imala 15 ili 16 godina kada se i udala za Jurkovića. Janko neimajući sam djece se cijelog svog života brinuo za Lauru, Milku, ali i za svu svoju rodbinu. Portret Laure objavljen je u katalogu izložbe - monografiji Branke Balen «Josip Franjo Mücke 1821. - 1883.», Osijek/Zagreb 2000., kat. br. 108, str. 236. J. Jurković bio je blizak i s nećakom Đurom Balogom i njegovom suprugom Justinom s kojim je čini se kroz dopisivanje bio i prijatelj. Ipak nećaku Đuri piše kako ga je rođakinja Marija molila da njenu kći Olgu uzmu k sebi, ali da više ne može brinuti o rodbini jer da više ne može podmetati leđa, jer ih služi od 15. godine. Jedino će dovršiti služenje Milkinu i pobrinuti se da mu žena ako umre ne ostane sirota. /Pismo Đuri Balogu iz Zagreba od 30. lipnja 1880., GMP, Fa 27, Janko Jurković/

⁷ GŽP, Doček MILKE TRNINE U ZAGREBU, 12. ožujak 1898. godine, str. 3, 4.

⁸ Kratak zapis o majci M. Trnine naveden je u biografiji M. Trnine str. 241, koji je zabilježen 18. siječnja 1901. godine. Podatak o smrti Franjice Trnini udovi pok. Antuna Trnine, staroj 70. godina, a sahranjenoj na groblju sv. Ilije, zapisan je u Matičnoj knjizi umrlih, 1901. godine br. 16, 18. Siječnja.

⁹ U vrijeme kada joj je majka umrla Milka Trnina imala je nastup u Americi. Po povratku joj je dala postaviti jedan od najljepših nadgrobničkih alegorijskih spomenika u vidu alegorijske figure djevojke koja naslonjena na križ i tuguje. I danas je to jedan od najljepših spomenika na groblju sv. Ilije u Požegi koji je dala izraditi kod A. Baumgartena u Zagrebu. Grobnica se nalazi na istočnoj strani groblja, nedaleko kapelice sv. Ilije.

¹⁰ Brat Milke Trnine, Milan Trnina rođen je kao i Milka u Vojnom Križu. S majkom je došao u požeški kraj gdje je bio gostioničar u Pleternici kraj Požege. Bio je oženjen Ankom rođenom Ker ner. Prema Matičnoj knjizi umrlih od 1908. godine br. 127, umro je iste godine 24. lipnja u 39. godini života. Sahranjen je 26. lipnja na groblju sv. Ilije u Požegi gdje je dopremljen željeznicom. Sahranjen je na istočnoj strani groblja nedaleko grobnice Franjevac. Nakon njega u istu grobnicu ograđenu željeznom ogradom sahranjeni su supruzi Anka i Rikard Poper. Napomena: podaci vezani uz Milanove godine koji su navedeni na nadgrobnoj ploči ne podudaraju se s godinom kada je Milan mogao biti rođen jer Grković u svojoj knjizi piše da je 1963. godine kada je Milka rođena bio kao mali u sobi do majčine kada se mala Katarina Milka rodila. Dakle on je bio stariji od Milke, a ne mlađi kako bi govorili podaci na nadgrobnoj ploči koji govore da bi bio rođen 1869. godine.

¹¹ Uz brojne izvrsne kritike glazbenih kritičara, veličanje i slava Milke Trnine dana je i u požeškim novinama «Slavonac», prilog «Milka Trnina Hrvatski slavuj», br. 8, Slav. Požege, 18. veljače 1933. godine.

- ¹² William Bigellow – Sturgis (Boston, 14. 4. 1850. - 5. 10. 1926. godine), izvrstan student na Harvardu 1874. godine, nakon studija se usavršavao 5 godina kod Luisa Pasteura u Europi, a zatim krenuo očevim stopama i postao kirurg. Najpoznatiji je kao kolekcionar japanske umjetnosti. Studirao je sedam godina budizam, fotografirao Japan i prvi uveo njegovu kulturu i umjetnost u Ameriku.
- ¹³ Uz Williama Bigellowa – Sturgisa, liječnika ruskog porijekla, Milku je vjerojatno vezala ljubav prema Rusiji koju je upoznala kroz djela Turgenjeva, Tolstoja i Dostojevskog, ali i svi koji su tamo boravili tražeći pomoć za oslobođenje Hrvatske, a znala ih je (Ljudevit Gaj, Kvaternik).
- ¹⁴ Neki od predmeta koje prepoznajemo na fotografijama časopisa «Ženski list», 1938. godine, str. 4 i 5. uz koje se fotografirala Milka Trnina, Dionizije Smojvir darovao je Gradskom muzeju u Požegi. To su cvijetnjak, slike na zidu, portret Janka Jurkovića, pejzaž, grafike, te kineska svila koja je prekrivala klavir.
- ¹⁵ Dionizije Smojvir, požeškom muzeju poklonio je plavu kožnu torbicu za molitvenik, izrađenu u Londonu, u kojoj je pronađena pri pregledavanju i posjetnica Milke Trnine s adresom Demetrova ul. 5/II, Zagreb, ispisana Milkinom rukom.
- ¹⁶ Zahvaljujem Sandri Crnković – Šantek, voditeljici Knjižnice i čitaonice u Križi što mi je ustupila podatke o Milki Trnini iz Matične knjige rođenih 1863. godine, br. 88, 19. prosinac, Catharina Ternina, s napomenom točnog datuma smrti 15. svibnja 1941. godine, a ne 18. svibnja koji se navodi u literaturi i na nadgrobnom spomeniku, kada je vjerojatno sahranjena.
- ¹⁷ Mato Grković (Podvinje, 4. ožujka 1898. - Zagreb, 21. svibnja 1973. godine), hrvatski književnik, glumac, redatelj, nastavnik Akademije za kazališnu umjetnost, prijatelj Milke Trnine koji je poslije njene smrti imao uvid u njenu cjelokupnu ostavštinu, korespondenciju, dnevnike i bilješke, a nakon toga je dva desetljeća prikupljao građu o njenoj umjetničkoj djelatnosti napisavši na osnovu toga njenu najbolju biografiju.
- ¹⁸ Gradski muzej Požega 18. svibnja 1992. godine, u povodu Međunarodnog dana muzeja priredio izložbu Pokloni Gradskom muzeju Požega.
- ¹⁹ Kineski stručnjaci za ovu vrstu umjetnosti ekspertizom su utvrdili da predmet pripada 17. stoljeću, te da je izuzetno vrijedan primjer rada na svili. Vremenski najmlađi predmet je posjetnica M. Trnine na kojoj je navedena Demetrova ulica u koju je, kako je poznato, doselila 1929. godine.
- ²⁰ Nakon smrti Adolfa Mladića, njegova supruga, Milica Mladić rođena Balog, fotografiju Milke s njezinom posvetom ponijela je u Požegu kamo se doselila iz Dubrovnika sestri Ljubici.
- ²¹ Garnitura koju je poklonio Ludvig II sastojala se od četiri stolca s naslonom na kojima su vezeni grbovi koji se danas nalaze u požeškom muzeju i kutnog dijela s naslonom za sjedenje koji je D. Smojvir prodao nepoznatom trgovcu umjetnina.
- ²² Pri pregledu stolića s donje strane pronađena je olovkom ispisana riječ «Mladić». Usporedbom rukopisa Milke Trnine s pronađenim, zaključujemo da ga je zabilježila Milka i da joj je stolić vjerojatno poklonio njen rođak Adolf Mladić, kao suvenir s nekog putovanja brodom na istok.

- ²³ Slike predstavljaju grafički otisak nepoznatog autora, preraphaelita, koji pripadaju skupini engleskih slikara i pjesnika koje su osnovali 1848. godine D. G. Rossetti, W. H. Hunt i J. E. Millais. Slikali su teme iz mitologije, poezije, legende i povijesti, a uzor im je produhovljeni izraz tal. majstorâ rane renesanse.
- ²⁴ Tekst o detaljnoj ekspertizi umjetnine autorice Lidije Ivančević, poslan je 24. siječnja 1989. godine kako bi se objavio u «Glasniku slavonskih muzeja». Budući da je taj broj trebao biti objavljen u Vukovaru, nije izašao iz tiska. Kopija teksta nalazi se pohranjena u dokumentaciji, mapoteci Milka Trnina u odjelu povijesti umjetnosti u GMP.
- ²⁵ Stolnu svjetiljku, gospodin Smojvir prodao je u Sombor trgovcu umjetnina (danas živi u Budimpešti). Stolna svjetiljka je neobično lijepog izgleda. Ima oblik romantično izrađenog stabla na koje su ovješeni stakleni zvončići. U podnožju su listovi koji okružuju deblu, odnosno nosač. Čaše zvončića su od stakla tipičnog za Studio Tiffany, SAD. Fotografija svjetiljke nalazi se u fototeci PU odjela muzeja u Požegi. Svjetiljka je bila izložena na izložbi «Požege oko 1900.godine», 15 - 21. svibnja 1987.godine, te je predstavljala vjerojatno jedan od najljepših primjeraka secesijske umjetnosti koji je Milka Trnina nekada imala u svom stanu.
- ²⁶ Dr. Rajko Grujić i njegova djeca, prijatelji i susjedi gospodina Smojvira poklonili su 2. lipnja 2010. godine Gradskom muzeju u Požegi stakleni včić s brušenim cvjetnim motivom iz kraja 19. stoljeća i komplet od šest tanjurića od brušenog kristala iz dvadesetih godina 20. stoljeća (Art deco), koji su pripadali Milki Trnini, a dar susjeda Dionizija Smojvira.
- ²⁷ Prvi predmeti iz ostavštine Milke Trnine počeli su se restaurirati 2003. godine sredstvima «Akcije zaštite muzejske građe Gradskog muzeja u Požegi» koju je potaknuo gradonačelnik Grada Požege Zdravko Ronko, a u koju su se uključili brojni građani i poduzeća Požege i Hrvatske. Nakon toga, restauracija predmeta nastavila se sredstvima Grada Požege i Ministarstva kulture RH, a traje i danas.
- ²⁸ Mato Grković, Milka Trnina, Zagreb, 1966., str. 364
- ²⁹ Zahvaljujem profesorici Ivani Posavec Krivec, načelnici općine Križšto mi je ukazala na sličnost motiva sa slike s Donjim Sipom u kojem je Milka Trnina rođena.

IZVORI :

1. Oporuka Magdalene Jurković, majke Janka Jurkovića, Požega 8. siječnja 1841. godine, rukopis, GMP, inv. br. 1765
2. Pisma Janka Jurkovića Đuri Balogu u kojima spominje Milku Trninu i brigu za zdravlje i budućnost, GMP, Fa 27 Janko Jurković, Zagreb 30. lipnja 1880. godine, Tobelbad, 1. kolovoz 1888. godine, Zagreb, 21. travnja 1887. godine
3. Matična knjiga umrlih 1901., br.16, 18. siječnja, Franjica Trnina, Hrvatski državni arhiv- odjel Požega
4. Matična knjiga umrlih 1908., br. 127, 24. lipnja, Milan Trnina, Hrvatski državni arhiv - odjel Požega
5. Predavanje Julija Kempfa o stogodišnjici rođenja 1827. - 1927. Janka Jurkovića, rukopis, 1927. GMP, inv. br. 1790
6. Popis zavičajnika grada Požege/knjiga s popisom doseljenih obitelji i njihovih članova u Požegu, obitelj Balog, Hrvatski državni arhiv – odjel Požega, nepoznata godina

LITERATURA:

1. Grković, Mato, 1966. Milka Trnina, Znanje, Zagreb
2. Srša, Ivan, 1986., Iz kulturne baštine Požege i Požeške kotline, u VMKH, br 1/2, Zagreb, str. 29
3. Ivančević Lidija, 1989. Predmeti iz ostavštine Milke Trnine, u Glasnik slavonskih muzeja, 24. siječnja 1989.
4. Ivančević, Šperanda, Štimac, Žebčević, 1992., Pokloni muzeju Požeške kotline, katalog izložbe, 18. svibnja 1992.
5. Franjo pl. Ciraki, Bilješke i zapisci, Požega 2004. g., str. 619
6. Premerl, Nada, 2006/7, Milka Trnina i Royal Opera House, Zagreb/ London, katalog izložbe

NOVINSKI ČLANCI:

1. Doček Milke Trnine u Zagrebu, Glasnik županije požeške, novine 12. ožujak 1898. g., str. 3, 4
2. Obavijest o smrti Milana Trnine, brata Milke Trnine, Glasnik županije požeške, br. 26, 27. lipnja 1908., str. 2
3. Milka Trnina «Hrvatski slavuj» 1933., u Slavonac, prilog novinama, br. 8, Slav. Požega, 18. veljače 1933.
4. Milka Trnina u svojem domu, 1938., u Ženski list, novine inv. br. 2517
5. Mikac, Nevenka, 1987., Ocjene i savjeti/ kineski stručnjaci u Muzejskom prostoru ocjenjuju umjetničke predmete u vlasništvu građana, u Večernji list, 6. studeni, str 22
6. Ivančević Lidija, 1987., Kineske tapiserije u Muzeju Požeške kotline – Iz ostavštine Milke Trnine, Požeški list, 15. studeni Slavonska Požega
7. Ivančević - Španiček, Lidija, 1990., Iz ostavštine Milke Trnine, u Požeški list br. 33, 13. rujna, str. 5

2.
STOLAC S NASLONJAČEM IZ
OSTAVŠTINE MILKE TRNINE

Bavarska, oko 20. st.

dio garniture, poklon bavarskog kralja Ludviga II Milki Trnini

cjelina: v=90 cm, š=45 cm, d=46 cm

1.
STOLCI S NASLONJAČEM IZ
OSTAVŠTINE MILKE TRNINE

Bavarska, 20. st.

rezanje, drvo; tapiciranje, pliš; zakivanje, metal

cjelina: v=90 cm, š=45 cm, d=46 cm

Inv. broj: 10.607-1, Inv. broj: 10.607-2, Inv. broj: 10.607-3, Inv. broj: 10.607-4
darovano, Dionizije Smojvir, 20. 06. 1989.

Dio garniture iz vlasništva Milke Trnine koju joj je u Münchenu poklonio bavarski kralj. Muzeju je iz garniture darovano 4 stolca, a kutni dio za sjedenje vlasnik je ostavio za sebe.

3.
ŠTOLAC S NASLONJAČEM MILKE TRNINE

Bavarska, oko 20. st.

rezanje, drvo; zakivanje, metal; tapiciranje, pliš
cjelina: v=90 cm, š=45 cm, d=46 cm

4.
ŠTOLAC S NASLONJAČEM IZ OSTAVŠTINE MILKE
TRNINE

Bavarska, oko 20. st.

rezanje, drvo; tapiciranje, pliš; zakivanje, metal
cjelina: v=90 cm, š=45 cm, d=46 cm

5.
ORIJEANTALNI STOLIĆ

drvo, rezbarenje, sedef, obrada rezanjem, inkrustacija

cjelina: v=62 cm

stolna ploča: pr=59 cm

Inv. broj: KH 1334

darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

Ispod donje ploče stolića, rukopisom Milke Trnine ispisana je riječ «Mladić», s olovkom (To je prezime pomorskog admirala Mladića, supruga Milice Balog Mladić koja je bila sestra Ljubice Balog Smojvir). Stol ili stolce takve vrste koristili su muslimani u gostinjskim sobama.

6.

PUTNI KOVČEG MILKE TRNINE

tapiciranje, koža; oblaganje, platno; rezanje, drvo

cjelina: v=50 cm, š=100 cm, d=55 cm

Inv. broj: KH 1321

darovano, Smojvir Dionizije, 06. 1996.

7. CVJETNJAK U OBLIKU KRSTIONICE

2. pol. 19. st.

rezbarenje, drvo; modeliranje, gips; mozaik, metal,
cjelina: v=288 cm

posuda: pr=64 cm, v=97 cm

manja gornja niša: v=82 cm, š=102 cm

velika donja niša: v=206 cm

velika donja niša: š=100 cm

veće donje niše: dubina=40 cm

manje gornje niše: dubina=30 cm

skulptura Atene: v=66 cm

postolje Atene: dubina=19 cm, š=19 cm

Inv. broj: II.530

poklon, Dionizije Smojvir, 1985.

8. KANTICA ZA ZALIJEVANJE CVIJEĆA

početak 20. st.

iskucavanje, bakar; savijanje, mjed

cjelina: v=29,7 cm,

dno: pr=17,3 cm,

širina: š=11,5 cm,

Inv. broj: II.505

darovano, Dionizije Smojvir, 20. 06. 1989.

9. BITKA NA MORU, brodska slika

2. des. 20. st.

c/b tisak, papir; rezanje, drvo

cjelina: š=90 cm, v=128 cm

fotografija bez rame: š=50 cm, v=67 cm

Inv. broj: KH 1322

darovano, Dionizije Smojvir, 06. 1989

Milki Trnini ovu sliku ju je poklonio rođak
Adolf Mladić, kapetan vojnog ratnog broda u
Dubrovniku i prvi ravnatelj Kraljevske
pomorske vojne akademije u Dubrovniku.

10.
ČAJNIK MILKE TRNINE
20. g. 20. st.
savijanje, metal; koloriranje, drvo
cjelina: v=18,3 cm
dno: pr=11 cm
otvor: pr=9,5 cm
poklopca: v=4,8 cm
Inv. broj: KH 1335
darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

11.
POSUDA ZA LED MILKE TRNINE
kraj 19. st.
metal, spajanje i savijanje
cjelina: v=21,5 cm
dno: pr=9 cm
otvor: pr=11 cm
Inv. broj: KH 1336
darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

12.
SAMOVAR ZA ČAJ
MILKE TRNINE

kraj 19. st.

metal, iskucavanje i savijanje
cjelina: v=31 cm

dna gornje posude: pr=9,5 cm

dna donje posude: pr=6,2 cm

Inv. broj: KH 1337

darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

Samovar se koristio u Rusiji, Aziji i u nekim zemljama srednje Europe za zagrijavanje vode za čaj.

13.
POSUDA ZA
BOMBONE
MILKE TRNINE
kraj 19. st.
iskucavanje, mesing
cjelina: v=5,7 cm
dno: pr=8,7 cm
gornjeg dijela prstena: pr=19,5 cm
Inv. broj: KH 1338
darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

Posuda je vjerojatno bila jedna od dvije ili tri posude koje su stajale na okomitom, u središtu postavljenom metalnom stalku koji je koristio za bombone.

14.
DANTE I BEATRICE
 nepoznati autor
 oko 1900. st.
 papir; grafika, tiskarska boja
 cjelina: v=50 cm, š=73 cm
 Inv. broj: KH 1323-1
 darovano, Dionizije Smojvir, o6. 1989.

15.
MUZE
 nepoznati autor
 oko 1900. g.
 papir; grafika, tiskarska boja
 cjelina: v=50 cm, š=73 cm
 Inv. broj: KH 1323-2
 darovano, Dionizije Smojvir, o6. 1989.

16.

PEJZAŽ

nepoznati autor

19. st.

platno; ulje na platnu, boja

cjelina: v=54 cm, š=86 cm

Inv. broj: KH 1324

darovano, Dionizije Smojvir, o6. 1989.

17.
VILA MILKE TRNINE, Berthehgarden;
fotografija

c/b tisak, papir

cjelina: š=34,5 cm, v=27 cm

Inv. broj: KH 1328

Dionizije Smojvir, o6. 1996.

Fotografija predstavlja vilu operne pjevačice
Milke Trnine u Berthehgardenu u Njemačkoj,
koju je kupila 1906. g i boravila u njoj do dolaska
u Zagreb 1913. g. Na slici je prikazana ledima
okrenuta Milka Trnina u svom vrtu. Vila je
postala poznata u II. svjetskom ratu kao ljetna
rezidencija Adolfa Hitlera.

18.
MILKA TRNINA, fotografija
30. g. 20. st.
c/b tisak, foto - papir
cjelina: v=14,5 cm, š=11 cm
Inv. broj: KH 1330
darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

19.
PORTRET MILKE TRNINE, fotografija
2. des. 20. st.
c/b tisak, papir; iskucavanje, bakar
cjelina: v=51 cm, š=43 cm
fotografija bez rame: v=27 cm
fotografija bez rame: š=20,8 cm
Inv. broj: KH 1329
darovano, Dionizije Smojvir, 06. 1996.

Fotografija Milke Trnine u kostimu Florie Tosce iz istoimene opere «Tosca» talijanskog skladatelja Giacoma Puccinija (1858. – 1924.) s kojom se proslavila 1903. g. u Metropolitan operi u New Yorku, kada je prvi puta pjevala u toj ulozi. Puccini je smatrao da je Milka Trnina bila najbolja izvođačica koja je ikada u toj operi pjevala. Ispod fotografije Trnina je napisala posvetu Adolfu Mladiću, svom rođaku prvom ravnatelju Kraljevske vojne pomorske akademije u Dubrovniku, kojem je i darovana.

20.
 Portret JANKA JURKOVIĆA, književnika
 Petar Orlić
 1927. g.
 ulje na platnu
 cjelina: v=92 cm, š=75 cm
 Inv. broj: U-30
 darovano, Milka Trnina, 15.II.1929.

JANKO JURKOVIĆ (Požega 1827. - Zagreb, 1889.), požeški književnik. Na gornjoj, lijevoj strani platna, do portreta književnika naslikan je hrvatski grb s crvenim i bijelim poljima, a ispod njega tekst «Velika je mudrost smatrati svijet onakvim kakav jest.» Slika je bila u vlasništvu Milke Trnina koja ju je kao zahvalu za 70. obljetničku rođendansku čestitku darovala muzeju.

21.
 PORTRET MILKE TRNINE
 Josip Restek
 Zagreb, 1954. g.
 ulje i jajna tempera na lezonitu
 cjelina: v=90 cm, š=73 cm
 Inv. broj: U-146
 darovano, Josip Restek, 1980.

Slika prikazuje portret poznate hrvatske operne pjevačice Milke Trnina (Vezišće 1863.- 1941.) čija je majka Franjica Požežanka i sestra požeškog književnika Janka Jurkovića. Djelo je rad slikara, grafičara i povjesničara umjetnosti, Josipa Resteka (1915. - 1987.) za kojeg je karakteristična mrežasta struktura linija, nastalo šezdesetih godina 20. st. Ova slika je naslikana na osnovi umjetničke interpretacije fotografije Milke Trnina.

22. TORBICA ZA MOLITVENIK MILKE TRNINE

London, početak 20. st.
šivanje, koža
cjelina: v=16 cm, š=22,5 cm
razložena torbica: duž=41,7 cm
Inv. broj: KH 1331
darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

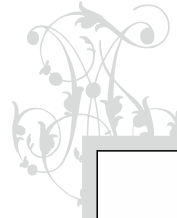

Torbica za molitvenik izrađena je u Londonu. Mjesto nastanka vidljivo je po oznaci koja je pronađena u samoj torbici. U torbici je pronađena i posjetnica Milke Trnine, dok je molitvenik, vlasnik gosp. Smojvir ostavio za sebe.

23. POSJETNICA MILKE TRNINE

Zagreb, 1941. g.
c/b tisak, karton; šivanje, smeđa koža
cjelina: š=28 cm, v=16 cm
Inv. broj: KH 1332
darovano, Dionizije Smojvir, 1989.
Posjetnica operne pjevačice Milke Trnine umetnuta je u kožni ovitak s podacima o vlasništvu (tiskanim slovima ispisano ime Milke Trnine) i rukopisom Milke Trnine ispisana adresa (Demetrova ulica 5 / III Zagreb SHS). Po dolasku u Zagreb Milka Trnina živjela je u Jurišičevoj ulici, koju je napustila nakon tetine smrti 1929.godine da bi se preselila u Demetrovu ulicu br. 5 na Gornjem gradu. Zatim je odselila u Vramčevu ulicu, pa nazad u mirnu Demetrovu. Odselila se 1. svibnja 1941. g. u Mletačku ulicu gdje je živjela samo do 15. svibnja 1941., kada je prema zapisu iz Matične knjige i umrla, ali u bolnici u Vinogradskoj cesti. U literaturi se bilježi da je to bilo 18. svibnja.

Uglednom ravnateljstvu
 Gradsoga Kulturno – Historijskog Muzeja
 u
 Slav. Požegi

Vaša, sa toli toplim riječima izražena mi
 čestitka prigodom moje 70-godišnjice, vanredno
 me je obradovala, te Vam ovime izrazujem
 svoju najtopliju hvalu.

Čutim se počašćenom Vašom, kod te prilike
 aženom željom, da uz mog milog, nezaboravnog
 ujaka, Janka Jurkovića, i ja kojim osobnim
 prilogom doprinesem zbirci Vašeg muzeja.
 Čim mi se pruži prilika rado ću se odazvati
 Vašem časnom pozivu.

Želeći Vašem muzeju i daljni lijepi razvitak,
 molim, da primite izraz mog osobitog
 Štovanja.

U Zagrebu, 26. XII. 1933
 Milka Trnina

Uglednom ravnateljstvu
 Gradsoga Kulturno – Historijskog Muzeja
 u
 Slav. Požegi.

Vaša, sa toli toplim riječima izražena mi
 čestitka prigodom moje 70-godišnjice, vanredno
 me je obradovala, te Vam ovime izrazujem
 svoju najtopliju hvalu.

Čutim se počašćenom Vašom, kod te prilike
 izraženom željom, da uz mog milog, nezaboravnog
 ujaka, Janka Jurkovića, i ja kojim osobnim
 prilogom doprinesem zbirci Vašeg muzeja.

Čim mi se pruži prilika rado ću se odazvati
 Vašem časnom pozivu.

Želeći Vašem muzeju i daljni lijepi razvitak,
 molim, da primite izraz mog osobitog
 štovanja.

U Zagrebu, 26. XII. 1933

Milka Trnina.

24.
 Pismo MILKE TRNINE ravnatelju Gradskog kulturno-historijskog
 muzeja u Požegi
 Milka Trnina
 Zagreb, 26. 12. 1933. g.
 tuš, pero
 cjelina: v=28,8 cm, š=21 cm
 Inv. broj: 15.196
 pohrana, Milka Trnina, 26. 12. 1933.

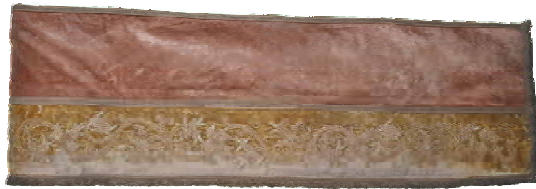
Pismo operne pjevačice Milke Trnine ravnateljstvu Gradsoga
 kulturno-historijskog muzeja u Slav. Požegi u kojem zahvaljuje za
 čestitku prigodom njenog sedamdesetog rođendana. U znak
 zahvalnosti, želi darovati muzeju Portret svog ujaka Janka Jurkovića, uz
 napomenu da će se rado odazvati pozivu ako joj se pruži prilika za
 dolazak. Pismo je Milka Trnina napisala u Zagrebu 26. XII. 1933. godine
 i osobno ga potpisala.

25.
DIJELOVI ZASTORA BUDISTIČKOG HRAMA
nepoznata vezilja; Sjeverna Kina; 1849.
cjelina: v=250 cm, š=20 cm
Inv. broj: KH 1316
poklon, Smojvir Dionizije, o6. 1985.

26.
DRAPERIJA
Kina, šivanje, pliš; vez, zlatna žica
cjelina: duž=42 cm, š=51 cm
Inv. broj: 11.533
darovano, Dionizije Smojvir, o6. 1989.

27.
DRAPERIJA
Kina;
cjelina: dužina=185 cm, š=58 cm
Inv. broj: II.535
poklon, Smojvir Dionizije, o6. 1989.

30.
DRAPERIJA za prozor
2. des. 20. st.
vezenje, crveni pamuk
cjelina: š=150 cm, v=48 cm
Inv. broj: II.532
darovano, Dionizije Smojvir, o6. 1989.

28.
DRAPERIJA
Kina;
cjelina: dužina=183 cm, š=55 cm
Inv. broj: II.536
poklon, Smojvir Dionizije, o6. 1989.

29.
DRAPERIJA
Kina;
cjelina: dužina=122 cm, š=43 cm
Inv. broj: II.534
poklon, Smojvir Dionizije

31. ZASTOR BUDISTIČKOG HRAMA,

Sjeverna Kina

nepoznata vezilja

Kina, 17. st.

vez zlatnim nitima na crvenoj svili

cjelina: š=150 cm, v=250 cm

Inv. broj: KH 1311

darovano, Dionizije Smojvir, o6. 1985.

Tapiserija prikazuje motiv slavljenja rođenja boginje. Svećenici joj se dolaze u toj svečanoj prigodi pokloniti. Na tapiseriji su prikazani i motivi breskve i stabla bora koji predstavljaju simbole dugog života. Prema mišljenju kineskih stručnjaka za ovu vrstu umjetnosti kojima je tapiserija prikazana u vrijeme održavanja izložbe Kineske umjetnosti u Zagrebu (Muzej kineske povijesti u Pekingu ZHAO JINMIN i LI ZEFENGA), tapiserija je rađena tipičnim kineskim načinom rada, veza sa zlatnim nitima na svilenom podlozi. Vez je najbolje kvalitete. Tapiserija je rađena u stilu sjeverne Kine tzv. Šangajskom stilu i to kao otvoreni, grublji način rada. Služila je kao samostalno umjetničko djelo i visila je na zidu. Rađila ju je prema predlošku jedna vezilja i to vrlo kompliciranim vezom s trideset vrsta bodova.

Tapiserija, kao i drugi tekstil istočnjačke provenijencije, Milki Trnini je vjerojatno poklonio njen prijatelj, William Bigelow Sturgis.

32. DIJELOVI ZASTORA BUDISTIČKOG HRAMA

nepoznata vezilja; Sjeverna Kina; 1849.

cjelina: v=250 cm, š=20 cm

Inv. broj: KH 1315

poklon, Smojvir Dionizije, o6. 1985.

Na ploham tekstilnih traka je ispisan uz likovni prikaz i tekst, koji prema mišljenju stručnjaka označava godinu izrade i potpis žene koja je dio zastora vezla. Budistički svećenici su takve trake poklanjali kao zavjese u hramu. One su poput zavjesa visile u hramu, stajale su paralelno i razdvojeno jedna od druge.

33. JAPANSKI ZASTOR

19. st.

zlatno žuti svileni konac,
platno, vez na platnu.

cjelina: š=160 cm, v=234 cm

Inv. broj: KH 1319

darovano, Dionizije Smojvir,
20. ob. 1985

Zastor je zajedno s drugim tekstilom iz zbirke Milke Trnine opernoj pjevačici vjerojatno poklonio njen prijatelj iz New Yorka William Bigellov Sturgis (1850-1926) s kojim se i dopisivala. Bio je liječnik i američki kolekcionar japanske umjetnosti. Ove i slične predmete je sakupio dok je boravio na Istoku, američku javnost izvještavajući o japanskoj umjetnosti i kulturi koja se u njegovo vrijeme uništavala. Dobio je priznanje za očuvanje japanske kulture.

34. ŠAL MILKE TRNINE

Kina, vezenje, svileni atlas zelene boje;
vezenje, svileni višebojni konac;

šivanje, laneno platno

cjelina: duž=140 cm, š=48 cm

Inv. broj: KH 1326

darovano, Smojvir Dionizije, ob. 1989.

35.
DESERTNI TANJURIĆI MILKE TRNINE

20. g. 1920. g.

przirno bezbojno kristalno staklo, brušenje

cjelina: pr=13 cm

dno: pr=6,4 cm

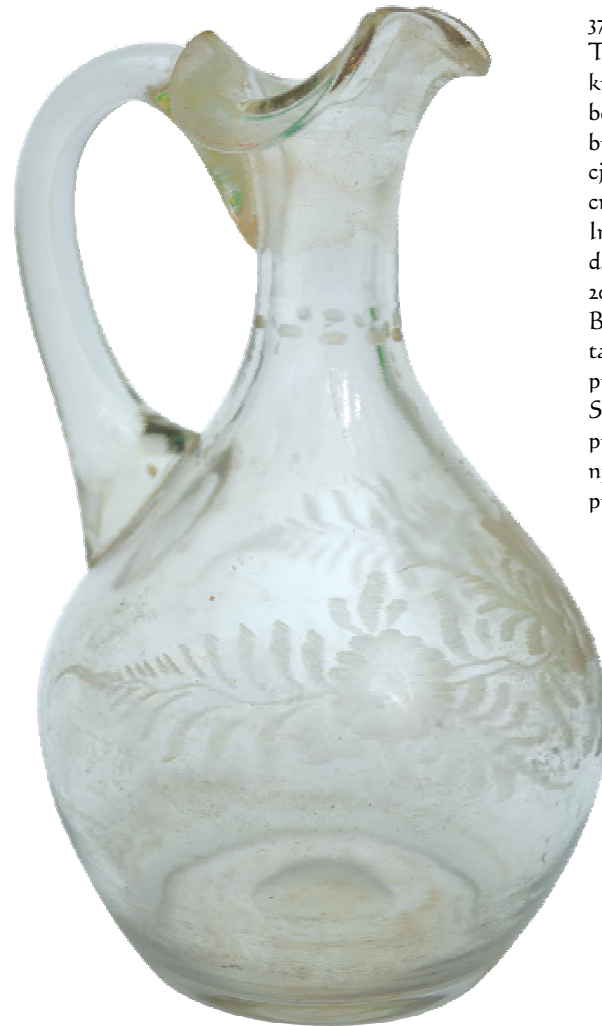
Inv. broj: 15.304

darovano, dr. Rajko Grujić, 02. 06. 2010.

36.
ČAŠA MILKE TRNINE s monogramom
 Prozirno, bezbojno, brušeno, staklo.
 cjelina: v=9,2 cm
 otvor: pr=6,7 cm
 stijenka: de=2 cm
 Inv. broj: KH-1333
 darovano, Dionizije Smojvir, 1989.

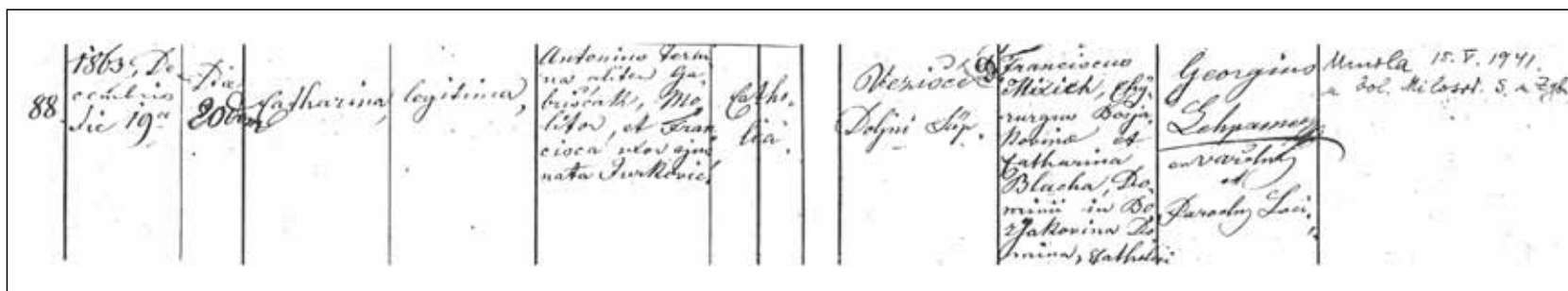
Na oplošju čaše su ukrasnim slovima ispisana početna slova «M T», monogram Milke Trnine.

37. **BOČICA ZA LIKER MILKE TRNINE**
 kraj 19. st.
 bezbojno, prozirno staklo, puhanje, brušenje
 cjelina: v=13,8 cm, pr=5,7 cm, o=7 cm
 Inv. broj: 15.303
 darovano, dr. Rajko Grujić, 2. 6. 2010.
 Bočicu i šest staklenih desertnih tanjurića (kat.br 39) nasljednik predmeta Milke Trnine, Dionizije Smojvir, darovao je svom susjedu i prijatelju dr. Rajku Grujiću i njegovoj obitelji, a oni su te predmete darovali muzeju.

DOKUMENT I FOTOGRAFIJE

Matična knjiga rođenih, 1863.g., Katarina Milka Trnina

Dionizije Smojvir u naslonjaču 1986.g

dio garniture za sjedenje

dvije fotelje

metalni kovčežić

šećernica s monogramom M. T.

lopatica i nož

lopatica iz New Yorka, 1896.

dvije čaše s monogramom M. T.

zslon

kovčežić s molitvenicima

Bočica s monogramom M. T.

skulptura Venere Miloske

Tiffany lampa na izložbi

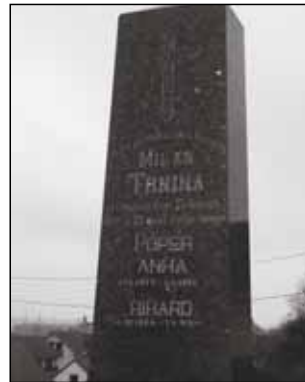
prsten Milke Trnine

križ sa sedefom

nadgrobni spomenik
majke Franjice

nadgrobni spomenik
brata Milana

Mato Grković
pisac biografije M. Trnine

IMPRESSUM

Gradski muzej Požega, Matice hrvatske 1, 34000 Požega, e-mail: info@gmp.hr; www.gmp.hr

Izdavač:
Gradski muzej Požega

Za izdavača:
Mirjana Šperanda, ravnateljica

Autorica izložbe i kataloga: Lidija Ivančević Španiček, muzejska savjetnica

Oblikovanje kataloga i fotografije: Boris Knez, muzejski tehničar

Suradnici: Maja Smoljanović, Eva Grgić, Marijana Matijević

Tisak: Grafika d.o.o., Osijek

Naklada: 300 komada

ISBN: 978-953-7838-04-1

Zahvale na ustupanju dokumentacije:
Ivani Posavec Krivec, načelnici općine Križ
Sandri Cmković, voditeljici knjižnice općine Križ
Muzeju Grada Zagreba
mr.sc. Sanji Grković